

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL L. L. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2018 m. liepos 25 d. Nr. 242-304
Vilnius

Lietuvos bankas gavo L. L. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriame pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir AAS „BTA Baltic Insurance company“, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja su draudiku sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį (toliau – draudimo sutartis) Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 039 (toliau – Taisyklės) pagrindu, kuria klasikiniu draudimo apsaugos variantu (nuo ugnies, vandens, gamtinių jėgų, trečiųjų asmenų tyčinės veikos rizikos) apdraustas turtas – butas. Draudimo sutarties sudarymą patvirtina draudimo liudijimas Nr. *duomenys neskelbiami* (toliau – draudimo liudijimas).

2018 m. balandžio 6 d. pareiškėja pastebėjo lyjant lietui pro vonios kambario lubas besiskverbiantį vandenį ir apie įvykį pranešė draudikui. Draudikas 2018 m. balandžio 25 d. sprendimu atsisakė įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, motyvuodamas tuo, kad draudimo apsauga nėra taikoma, nes vandens prasiskverbimo pro išorines konstrukcijas rizika nėra apdrausta.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko sprendimu, kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėja paaiškino, kad draudimo sutartyje buvo numatyta, kad turtas (butas) apdraudžiamas nuo ugnies, vandens, gamtinių jėgų bei trečiųjų asmenų tyčinės veikos rizikų. Pareiškėja prašė rekomenduoti draudikui 2018 m. balandžio 6 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti pagal draudimo sutartį apskaičiuotą draudimo išmoką.

Draudikas pateiktame atsiliepime paaiškino, kad 2018 m. balandžio 19 d. apžiūrėjo apgadintą turtą ir surašė defektų aktą. 2018 m. balandžio 19 d. vykusios apžiūros metu pareiškėja užpildė pranešimą apie įvykį, jame nurodė, kad „2018 m. balandžio 6 d. pastebėjo lubose skverbiantis vandeniui, lyjant lietui, po to pasidarė plėmai ir vis plinta tolyn. Pranešiau bendrijos pirmininkui Raimundui, jis žino, ir sakė, kad sulopys stoge esančias skylės, toje vietoje.“ Draudikas remiasi Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.3 papunkčiu, nustatančiu, kad, apdraudus pastatus ir (arba) namų turtą pagal klasikinės apsaugos arba apsaugos plus variantus, nedraudžiamaisiais įvykiais laikomi bet kokie įvykiai, kurie neaprašyti kaip draudžiamieji įvykiai. Draudikas teigia, kad 2018 m. balandžio 6 d. įvykis nesietinas su jokia draudimo liudijime nurodyta draudimo rizika (ugnies, vandens, gamtinių jėgų, trečiųjų asmenų tyčinės veikos rizikos), o vandens prasiskverbimo pro išorines konstrukcijas rizika nėra apdrausta. Draudikas remiasi Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.18 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad draudikas nemokės draudimo išmokos, jeigu nuostoliai atsirado dėl lietaus ar tirpstančio sniego, kai vanduo pateko per angas arba nesandarumus (t. y. kiauras stogas, nehermetiškos išorinės sienos, nesandaros išorinių konstrukcijų jungtys, atidaryti langai ar durys ir kt.), kurių neturėtų būti, įskaitant ir esamas angas arba nesandarumus nebaigtame statyti objekte ar atsiradusius dėl atliekamų statybos darbų,

išskyrus atvejus, kai tos angos atsirado dėl audros ar kito draudžiamo įvykio. Draudikas taip pat teigia, kad liūtis, kaip draudžiamojo įvykio, šiuo atveju negalima pripažinti, nes, vadovaujantis Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos 2018 m. balandžio 24 d. išduota pažyma apie oro sąlygas (toliau – pažyma), Panevėžio meteorologijos stoties duomenimis, 2018 m. balandžio 6 d. iškritusių kritulių kiekis per parą buvo 0,30 mm, o pagal Taisyklių Specialiųjų sąlygų 5.3 b papunktį, liūtis – trumpalaikis smarkus lietus, kai per 12 valandų ar trumpesnę laiką iškrinta 15 mm ir daugiau kritulių. Atsižvelgdamas į nustatytas aplinkybes ir Taisyklių sąlygas, draudikas teigia, kad 2018 m. balandžio 6 d. įvykis neatitinka nei draudžiamojo įvykio liūtis, nei vandens sąlygų, todėl prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, tarp šalių ginčas kilo dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir draudimo išmokos mokėjimo.

Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.987 straipsniu ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsniu, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu. Nesant draudžiamojo įvykio, draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmokos. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo arba draudėjas teigia, kad įvyko draudžiamasis įvykis, o draudikas su tokiu faktu nesutinka, jis privalo įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos sumokėjimo.

Tarp pareiškėjos ir draudiko sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje yra nurodęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką. Draudimo apsauga numatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie nelaikytini. Taigi draudiko pareiga išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį siejama su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (Civilinio kodekso 6.987 straipsnis) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013*).

Draudikas savo sprendimą vandens išsiliejimą pripažinti nedraudžiamuoju įvykiu ir nemokėti draudimo išmokos grindžia tuo, kad žalos bylos administravimo metu buvo nustatyta, kad vanduo išsiliejo pro nesandarias išorines pastato konstrukcijas, tam pagal draudimo sutarties sąlygas draudimo apsauga netaikoma. Taip pat draudikas teigia, kad 2018 m. balandžio 6 d. kritulių kiekis neatitiko liūtis, kaip draudžiamojo įvykio, apibrėžimo, nurodyto Taisyklėse.

Taisyklių Specialiųjų sąlygų 5 punkte nustatyta, kad pagal pasirinktą draudimo variantą pastatai ir (arba) namų turtas gali būti apdrausti nuo šių pasirinktų rizikos rūšių: staigaus ir netikėto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo. Draudimo liudijime nurodyta, kad pareiškėjos turtas apdraudžiamas ir nuo gamtinių jėgų (liūtis, audros) rizikos ir nuo vandens rizikos. Nagrinėjamo ginčo atveju yra nustatyta aplinkybė, kad 2018 m. balandžio 6 d. pareiškėjos apdrausto turto vietoje lijo lietus. Taisyklių 5.3 b papunktyje apibrėžta liūtis rizika: liūtis – trumpalaikis smarkus lietus, kai per 12 valandų ar trumpesnę laiką iškrinta 15 mm ir daugiau kritulių. Draudikas Lietuvos bankui pateikė pažymą, kurioje nurodoma, kad, Panevėžio meteorologijos stoties duomenimis,

2018 m. balandžio 3–8 d. iškritusių kritulių kiekis nepasiekė pavojingo meteorologinio reiškimo rodiklio, nebuvo nė vieno atvejo, kad per 12 val. ar trumpesnę laiką iškristų 15 mm ir daugiau kritulių. Pažymyje taip pat nurodoma, kad 2018 m. balandžio 6 d. iškritusių kritulių kiekis – 0,3 mm. Taigi, įvertinus ginčo byloje esančius duomenis ir Taisyklių nuostatas, darytina išvada, kad 2018 m. balandžio 6 d. įvykis nėra priskirtinas prie draudimo liudijime nurodytų draudžiamųjų įvykių – liūtis.

Taisyklių Specialiųjų sąlygų 5.2 papunktyje apibrėžta vandens rizika: vanduo – šildymo sistemos, vandentiekio, kanalizacijos tinklų avarija – staigus ir netikėtas skysčio (vandens, garų ar nuotėkų) išsiliejimas iš apdraustose patalpose esančių stacionarių sumontuotų vamzdinių sistemos ar įrenginių, stacionarių sujungtų su vamzdžių sistema (skalbimo, indų plovimo mašinų ir pan.). Taip pat atlyginami akvariumo vandens padaryti nuostoliai akvariumo dužimo ar skilimo atveju; vandens, garų prasiskverbimas iš greta draudimo vietos esančių patalpų. Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6 punkte pateiktas nedraudžiamųjų įvykių sąrašą, o 6.1.18 papunktyje nustatyta, kad draudikas nemokės draudimo išmokos, jeigu nuostoliai atsirado dėl lietaus ar tirpstančio sniego, kai vanduo pateko per angas arba nesandarumus (t. y. kiauras stogas, nehermetiškos išorinės sienos, nesandarios išorinių konstrukcijų jungtys, atidaryti langai ar durys ir kt.), kurių neturėtų būti, įskaitant ir esamas angas arba nesandarumus nebaigtame statyti objekte ar atsiradusius dėl atliekamų statybos darbų, išskyrus atvejus, kai tos angos atsirado dėl audros ar kito draudžiamojo įvykio. Šis punktas netaikomas Taisyklių Specialiųjų sąlygų 5.11 papunktyje nurodytu atveju. Taisyklių Specialiųjų sąlygų 5.11 papunktyje nustatyta, kad „priklausomai nuo draudėjo pasirinkto draudimo varianto pastatai ir / ar namų turtas gali būti apdrausti nuo staigaus ir netikėto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo dėl lietaus ar tirpstančio sniego prasiskverbimo iš išorės. Pagal pasirinktą draudimo variantą mes atlyginsime tik už pirmą staigą ir netikėtai atsitikusį įvykį. Staiga ir netikėtai atsitikęs įvykis, kuris kartojasi rečiau nei kartą per 3 metus.“ Taisyklių Specialiųjų sąlygų 4.2 papunktyje teigiama, kad „draudžiamos rizikos, išplėtimai ir apribojimai pagal kiekvieną draudimo variantą yra nurodyti Taisyklių prieduose Nr. 1 ir Nr. 2.“ Taisyklių priede Nr. 1 pažymėta, kad Taisyklių Specialiųjų sąlygų 5.11 papunktis netaikomas klasikiniam draudimo apsaugos variantui, o taikomas tik maksimalios draudimo apsaugos atveju. Pareiškėja draudimo liudijime buvo pasirinkusi klasikinį draudimo apsaugos variantą, todėl nagrinėjamo ginčo atveju turėtų būti taikomas Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.18 papunktis.

Draudikas nustatė, kad pareiškėjos apdrausto buto stogas buvo nesandarus. Tokią išvadą draudikas padarė apžiūrėjęs turtą ir remdamasis 2018 m. balandžio 19 d. atliktos turto apžiūros metu pareiškėjos nurodyta aplinkybe, kad stogas yra nesandarus: „Pranešiau bendrijos pirmininkui Raimundui, jis žino, ir sakė, kad sulopys stoge esančias skylės, toje vietoje.“ Pareiškėja neginčija to, kad stogas buvo nesandarus, tik nurodo, kad nuo vandens ir gamtinių jėgų rizikos buvo apsidraudusi draudiko bendrovėje. Atsižvelgiant į tai, kad iš esmės tarp šalių ginčo dėl stogo konstrukcijos nesandarumo nėra, draudiko pareiga dėl 2018 m. balandžio 6 d. įvykio mokėti draudimo išmoką vertintina draudimo sutarties sąlygų kontekste. Kaip jau buvo minėta, Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.18 papunktyje nustatyta, kad draudikas draudimo išmokos nemokės, jeigu nuostoliai dėl vandens prasiskverbimo atsirado dėl kiauro stogo, o Taisyklių 5.11 papunktis šio ginčo atveju negali būti taikomas, nes į draudimo liudijime pasirinktą klasikinės draudimo apsaugos variantą šis Taisyklių punktas neįeina.

Tačiau svarbu atkreipti dėmesį, kad pirmiau minėtoje pažymyje taip pat nustatyta, kad 2018 m. balandžio 6 d. didžiausias vėjo greitis buvo pasiekęs pavojingo meteorologinio reiškimo rodiklį – 19 m/s. Taisyklių Specialiųjų sąlygų 5.3 a papunktyje apibrėžta audros rizika: audra – stiprus vėjas, kai vėjo greitis gūsio metu yra 17 m/s ir didesnis. Taigi, 2018 m. balandžio 6 d. vėjo greitis atitiko Taisyklėse apibrėžtą audros riziką. Jau minėtame Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.18 papunktyje nustatyta išimtis, kada patirti nuostoliai dėl vandens prasiskverbimo pro išorinių pastato konstrukcijų angas yra atlyginami – atvejais, kai angos išorinėse pastato konstrukcijose atsirado dėl audros ar kito draudžiamojo įvykio. Lietuvos bankui pateiktoje ginčo bylos medžiagoje nėra duomenų, kad draudikas prieš priimdamas sprendimą įvykį pripažinti

nedraudžiamuoju būtų tyręs aplinkybę dėl audros rizikos, t. y. draudikas nesiaiškino, ar stogo angos, pro kurias prasiskverbė lietaus vanduo, negalėjo atsirasti dėl 2018 m. balandžio 6 d. buvusios audros. Defektų akte, surašytame turto apžiūros metu, tik pažymima, kad „daugiabučio stogas buvo tvarkytas gal prieš 6 metus.“ Remiantis draudimo Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.18 papunkčiu, tuo atveju, jeigu angos stoge būtų atsiradusios dėl audros, lietaus vandens išsiliejimas galėtų būti pripažintas draudžiamuoju įvykiu.

Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje draudikui nustatyta pareiga tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dedant reikiamas pastangas. Draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo, ir atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos. Taigi, įvykus įvykiui, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, draudikas turi pareigą tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas.

Įvertinus Lietuvos bankui pateiktus ginčo bylos duomenis, nustatyta, kad prieš priimdamas sprendimą 2018 m. balandžio 6 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju draudikas neištyrė visų įvykio aplinkybių ir nevertino, ar buvusi audra galėjo turėti įtaką stogo konstrukcijos nesandarumui, todėl konstatuotina, kad draudiko sprendimas vandens išsiliejimą pro išorines pastato konstrukcijas (stogą) pripažinti nedraudžiamuoju įvykiu ir nemokėti draudimo išmokos yra nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjos L. L. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui 2018 m. balandžio 6 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius